

GROEN
ONTWIKKEL
FOND S
BRABANT

**Jaarplan
2019**

**Samen & combineren =
natuur realiseren!**

**Landbouw
& natuur**

**Natuur
& energie**

**Water
& natuur**

**Natuur
& economie**

**Samen
met jou?**

**Samen
particulieren**

**Samen
boeren**

**Samen
water-
schappen**

**Samen
gemeenten**

2- punten plan

GROEN
ONTWIKKEL
FONDS
BRABANT

Jaarplan 2019

Woord vooraf

Voor u ligt het 2-puntenplan 2019 van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV met als titel **samen & combineren = natuur realiseren!**

Samenvatting

De titel van dit jaarverslag **samen & combineren = natuur realiseren!** is in 4 woorden de samenvatting van onze insteek voor 2019.

De afgelopen vijf jaar heeft laten zien dat nieuwe natuur realiseren, in de omvang van onze opdracht, alleen *samen* met veel partijen én veelal in *combinatie* met andere doelen tot stand komt. Vandaar de 2 kernpunten van ons jaarplan: samen en combineren.

Combineren is om meerdere redenen een mooie kans. Hiermee realiseren we namelijk niet alleen nieuwe natuur, maar ook andere (maatschappelijke) doelen op het gebied van water, landbouw, energie, wonen en/of klimaat. Volstrekt logisch om te doen dus.

Maar *samen & combineren* is ook een bittere noodzaak, omdat we anders onze opdracht om nieuwe natuur te realiseren simpelweg niet gaan halen. En ik hoef u waarschijnlijk het belang van nieuwe natuur in tijden van afname van de biodiversiteit, toenemende verstedelijking en klimaatvraagstukken niet uit te leggen!

Het realisatietempo is afgelopen periode fors versneld, maar we moeten dit in 2019 (en daarna) vasthouden. Dit vereist simpelweg slimme combinaties van doelen en samenwerking. Hoe dan precies? Daar hebben we uiteraard ideeën over. Die leest u in dit jaarplan.

Heel bewust kiezen we voor een beperkt aantal speerpunten. Twee in totaal. Dat geeft focus. Uiteraard gebeurt er veel meer, maar we willen het jaarplan niet gebruiken om alles op te schrijven wat we doen. Als u meer wilt weten dan bent u van harte welkom! We vertellen u graag meer over onze werkzaamheden. Via onze website en sociale media communiceren we ook actief over onze aanpak en resultaten.

In 2019 zijn er Provinciale Statenverkiezingen. Wij gaan er vanuit dat de nieuwe coalitie de realisatie van nieuwe natuur in Brabant ten volle blijft steunen.

Ondertussen buffelen wij door.

Wij hebben er zin in om, samen met velen, het Brabants Natuurnetwerk te realiseren!

Namens het kernteam van het Groen Ontwikkelfonds Brabant,

Anne, Tom, Cindy, Roy, Jiri, Bernard, Angelo, Anton, Guido, Erik, Hendri, Diederik en Mary

Ambitie 2019

GROEN
ONTWIKKEL
FOND
S
BRABANT

Ambitie

Om onze ambitie, het volledige Natuurnetwerk Brabant (NNB) klaar in 2027, te halen moeten er de komende jaren jaarlijks veel nieuwe natuurprojecten starten. Ook in 2019. We kiezen er daarom voor om onze ambitie te formuleren in termen van het in gang zetten van, al dan niet gebiedsgerichte, natuurrealisatie. Om deze ambitie inhoud te geven stellen we onszelf als doel voor 2019: een totaal van **750 hectares** nieuwe natuur in gang te zetten in 2019. Deels in gang zetten via nog af te geven subsidiebeschikkingen in 2019 (**ongeveer 375 hectare**); dan wel via een grondverkoop of -verpachting met verplichting tot inrichting, dan wel via een aankoop van grond in het NNB en daarmee een eerste stap op weg naar omzetting van de huidige bestemming naar natuur (**ongeveer 375 hectare**). In gang zetten betekent dat (normaal gesproken) de feitelijke realisatie binnen 3 jaar plaatsvindt (maximale termijn subsidiebeschikking). Op basis van de realisatie 2018 en de programmering van de manifestpartijen 2019 is dit een realistische ambitie.

Eind 2018 wordt door de provincie en de manifestpartijen hard gewerkt aan een realistische meerjarenprogrammering¹.

Om deze ambitie te halen besteden we in dit jaarplan 2019 aandacht aan 2 hoofdpunten: *Samen en Combineren*.

Extra aanjaag-mogelijkheden sinds begin 2018

Begin 2018 heeft het Groen Ontwikkelfonds Brabant extra (financiële) mogelijkheden gekregen om zelf actief (ruil)grond aan te kopen. Tevens is er (financiële) ruimte gekomen om, indien nodig, ook een bedrijfsgebouw mee te kopen. Dit maakt de aankoop van de grond meer haalbaar; eigenaren willen immers vaak het gehele bedrijf verkopen. Deze

¹ Zodra deze is vastgesteld (begin 2019) kan er een realistische meerjarenbegroting van de programmakosten worden gemaakt door het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

mogelijkheden zijn in 2018 voortvarend opgepakt. Eind 2018 (ten tijde van schrijven van dit jaarplan) zijn we in gesprek over de aankoop van bijna 100 hectare. In de eerst helft van 2018 is ongeveer 45 hectare aangekocht.

Uiteraard heeft deze actieve grond-aankoopstrategie effect op de noodzakelijke personele inzet. Deze gevolgen zijn uitgewerkt in de begroting 2019. Voor een succesvolle aankoop van grond zijn echter meer factoren van belang dan geld en personele capaciteit. Ten eerste moet de eigenaar de grond, aan ons, willen verkopen of willen ruilen. Tot slot is ook de prijs bepalend voor het succes. Wij zijn immers gebonden aan de taxatiewaarde (voorwaarde: geen prijsopdrijvend effect creëren).

Combineren: 1 + 1 = 3

Wat is natuur eigenlijk? In de natuurwereld gaat het dan vaak over puur natuur; vastgelegd in natuurbeheertypen zoals vochtig hooiland of een beek-begeleidend bos.

Om de totale opgave van nieuwe natuur in Brabant te realiseren is ons inziens noodzakelijk, en wenselijk, om ook in te zetten op combinaties van natuur en andere (maatschappelijke) opgaven. Hierdoor wordt extra (maatschappelijke) waarde toegevoegd, komen nieuwe initiatiefnemers in beeld en ontstaan mogelijkheden voor nieuwe verdienmodellen en/of nieuwe cofinanciering. Kansen dus voor het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB), maar ook voor de financiering van andere maatschappelijke opgaven. Uiteraard met oog voor ontwikkeling van de natuurwaarden. Daar zijn we immers voor opgericht.

We denken hierbij aan combinaties van Natuur & Water², Natuur & Energie, Natuur & Klimaat, Natuur & Recreatie, Natuur & Wonen en niet te vergeten Natuur & Voedselproductie. Maar we laten ons ook graag verrassen met andere combinaties. Dit vraagt om uitproberen, leren en indien succesvol verbreden.

We denken hierbij onder andere aan:

- herhalen van de pilot *natuurlijk ondernemen* (minimaal 1x 50 hectare);
- voortzetten pilots *nieuwe natuur & energie* (omvang in hectares afhankelijk van succes eerste pilots in 2018);
- actief delen van succesvolle voorbeelden van combinaties (o.a. uit eerdere pilots natuur en ondernemen) om zo nieuwe initiatiefnemers te stimuleren;
- onderzoeken van concrete kansen van combinatie *klimaataanpak en realiseren nieuwe natuur*: de klimaataanpak in Brabant (al dan niet aangejaagd vanuit landelijke

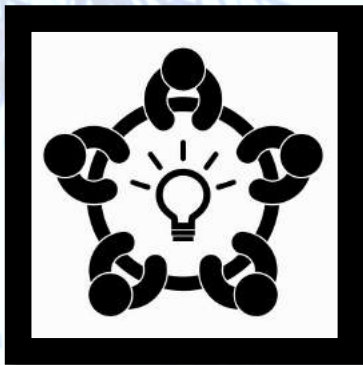
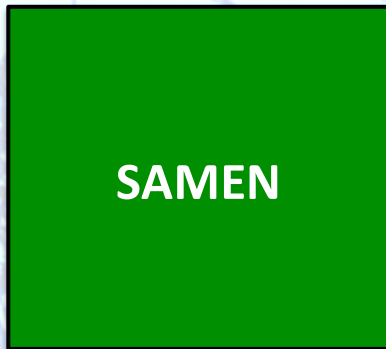
² Denk aan situaties van wateroverschot (pieken van regen, overstromingen), watertekort (dalen grondwater/verdroging), watererosie en uitspoeling/waterkwaliteit.

- wetgeving en/of nieuw coalitieakkoord) biedt ongetwijfeld kansen voor slimme combinaties met nieuwe natuur;
- nieuwe initiatieven *voedselproductie & nieuwe natuur* stimuleren. De transitie (o.a. verduurzaming) in de landbouw (al dan niet aangejaagd vanuit wet- en regelgeving) biedt kansen voor slimme combinaties van landbouw met nieuwe natuur;
    - o door intensieve samenwerking met aanpak agro-aanpak provincie Noord-Brabant (o.a. flankerend beleid);
    - o door het aangaan van intensieve samenwerking met (nieuwe en bestaande) netwerken op het gebied van agro-forestry;, voedselbossen en goed boeren enz.;
    - o door actief ervaringen van pilot voedselbos Schijndel te delen.
  - De kansen voor het combineren van water en nieuwe natuur vraagt een intensieve afstemming met de wateraanpak van de provincie Noord-Brabant, waterschappen en gemeenten. Beter afstemming in de uitvoering biedt naar onze inschatting kansen voor het realiseren van nieuwe natuur.
  - Proactief zoeken naar geschikte locaties voor pilots wonen en nieuwe natuur. De nijpende situatie op de woningmarkt in combinaties met het concept van *tiny houses* biedt kansen voor het (al dan niet tijdelijk) combineren van deze twee maatschappelijke doelen.

Belangrijk bij combinaties van (maatschappelijke) doelen is de relatie met planologie. Deze nieuwe combinaties hebben veelal ook gevolgen voor de toe te kennen bestemming. Voor natuurontwikkeling is logischerwijs een ander regime nodig dan voor natuurbehoud. De relatie met de (voorbereiding) op de Omgevingswet is daarom ook relevant. We stemmen actief af met de provincie Noord-Brabant om toekomstige kansen voor het combineren van nieuwe natuur én andere (maatschappelijk) opgaven te kunnen faciliteren onder de nieuwe Omgevingswet.

Een kenmerk van gecombineerde (maatschappelijk) opgaven is dat we veelal te maken hebben met nieuwe concepten en/of nieuwe partijen. Plannen die net even iets anders zijn. Dit vraagt om een uitnodigende en kansgerichte aanpak. Niet de focus op wat *niet* kan, maar kijken hoe het *wel* kan. Dat klinkt eenvoudig, maar dat is het niet! Voor ons is het echt meer dan een loze kreet in een jaarplan. Het is dagelijkse praktijk.

Om resultaten te boeken is een probleemoplossende aanpak nodig, uithoudingsvermogen en af en toe een beetje lef. Onze ervaring is dat hierbij niets vanzelf gaat. Het kost tijd en energie om deze plannen succesvol tot realisatie te brengen.

Samen

Manifestpartijen

De realisatie van nieuwe natuur vindt in nauwe samenwerking met de zogenaamde manifestpartijen³ plaats. Zij hebben zich in 2010, met een eerste manifest⁴, gecommitteerd aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant in (uiterlijk) 2027!

Ook in 2019 is het belangrijk om de inzet van de manifestpartijen scherp en met een concrete resultaatverplichting (per manifestpartij) te bepalen. De realisatie van het NNB is immers geen vrijblijvende opgave. De nieuwe werkwijze in het kader van de meerjaren-programmering van de provincie en de gezamenlijke manifestpartijen moet hierbij gaan helpen.

³ Waterschap De Dommel, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Rivierenland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap, Brabants Particulier Grondbezit, Brabantse Milieufederatie, ZLTO, TOP Brabant.

⁴ Manifest genaamd: "Het Brabantse Buitengebied in een metropolitane omgeving"
Eind 2018 wordt, in verband met de provinciale verkiezingen in maart 2019, een nieuw manifest verwacht.

Door deze prestaties concreet en gebiedsgericht in beeld te brengen wordt ook zichtbaar waar de manifestpartijen (nog) niet voornemens zijn in actie te komen. Voor deze gebieden (genaamd uitnodigingsgebieden) ligt een stevige stimulerende/activerende/experimenterende rol voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant en de werkeenheden. Bijvoorbeeld door een actieve grondaankoopstrategie en/of actief op zoek te gaan naar andere initiatiefnemers. Vanaf begin 2018 is gestart met deze proactieve aanpak. In 2019 wordt deze actieve aanpak in de uitnodigingsgebieden voortgezet.

In 2019 zullen enkele EVZ-programma-subsidieaanvragen van de waterschappen (ingediend in 2018) in uitvoering komen. Dit vraagt een goede operationele afstemming tussen de betrokkenen en leidt naar verwachting tot een stevige EVZ-realisatie in 2019, 2020 en 2021. Dat is nodig want de realisatie van de EVZ's blijft achter bij de overige onderdelen van het NNB.

Nieuwe partijen?

Om de totale natuuropgave in Brabant in 2027 te realiseren hebben we naast onze vaste manifestpartijen ook nieuwe initiatiefnemers nodig, die samen met ons gaan investeren in het aanleggen van nieuwe natuur. We hebben nog een paar duizend hectare te gaan. Dus iedereen die wil kan meedoen! Uitnodigend groen noemen we dat.

Wie zijn die nieuwe partijen? Uiteraard de gemeenten! De Brabantse steden Breda, Eindhoven, Den Bosch, Helmond en Tilburg gaven in oktober 2016 het goede voorbeeld. De eerste concrete resultaten van deze aanpak werden zichtbaar in 2018. In 2019 wordt een stevige natuurrealisatie verwacht vanuit deze vijf gemeenten (minimaal 150 hectare klaar).

Sindsdien zijn er meer gemeenten die dit goede voorbeeld volgen. Soms individuele gemeenten, maar soms ook coalities van gemeenten; zoals in West-Brabant en Hart van Brabant.

De nieuwe raadscoalities, sinds maart 2018, worden ook in 2019 actief benaderd op zoek naar kansen om nieuwe natuur te realiseren. Uiteraard in afstemming met de provincie en de manifestpartijen, maar wel onder het motto 'niet teveel over praten, maar gewoon er op af'. Hoe? We nemen actief contact op met gemeenten daar waar we nieuwe kansen zien. Soms ambtelijk. Soms bestuurlijk. We onderhouden uiteraard ook actief contacten met gemeenten die met de uitvoering bezig zijn. We horen graag hoe het gaat, of er eventuele knelpunten zijn en hoe we kunnen helpen bij het realiseren van nieuwe natuur.

Naast de Brabantse gemeenten zijn er ook andere niet-manifest-partijen, die mogelijk een bijdrage kunnen en willen realiseren bij het NNB. In 2019 richten we ons op ondernemers, verzekeraars en particulieren. Betrokkenheid van deze partijen zorgt ook voor meer maatschappelijk draagvlak voor natuur. Een absolute must, want natuur is niet vanzelfsprekend.

Bij ondernemers betreft het bedrijven met een (deels) gelijk belang, waardoor er een mogelijkheid ontstaat voor samenwerking op het gebied van het realiseren van nieuwe natuur. Te denken valt aan (nieuwe) agrarische ondernemers. Afgelopen jaren zagen we relatief veel biologische boeren met succesvolle plannen. Ook concepten als agroforestry (boslandbouw) en voedselbossen zijn in opkomst.

Maar we gaan ook actief op pad om te kijken of we slimme samenwerking kunnen aangaan met 'natuurlijke' boomkwekers.

Daarnaast onderzoeken we de kansen van samenwerking met verzekeraars: nieuwe natuur biedt immers een reductie van agrarische risico's, zoals plagen, droogte en wateroverlast. In het buitenland zijn hier succesvolle voorbeelden van. Voor zover we weten in Nederland nog niet.

Tevens draagt natuur bij aan het voorkomen van gezondheidsrisico's (bewegen, gezonde voeding). Geen eenvoudige businesscase, maar zeker de moeite van het onderzoeken waard.

Bij de particulieren zijn de natuurplannen van verschillende landgoed-eigenaren afgelopen jaren succesvol gebleken. Ook in 2019 zullen we daarom, samen met Brabants Particulier Grondbezit, de mogelijkheden van het Groen Ontwikkelfonds Brabant onder landgoedeigenaren kenbaar maken. Steeds vaker zien we dat groepen van burgers zich inzetten voor nieuwe natuur en zo draagvlak voor nieuwe natuur weten te realiseren. In 2019 gaan we actief op zoek naar kansen voor natuur realisatie met (groepen) bewoners.

Een deel van deze nieuwe initiatiefnemers heeft behoefte aan andere manieren van (financiële) ondersteuning door het Groen Ontwikkelfonds Brabant dan wat nu regulier is, zoals leningen, participaties en/of langdurende verpachting van gronden. Zie hiervoor ook bijlage 1: relevante beleidsontwikkelingen 2018-2019.

Gebiedsgerichte aanpak en 'trekkerschap'

Om tot realisatie van nieuwe natuur (al dan niet in combinatie met andere doelen) te komen is het van groot belang dat er samen gewerkt wordt in een gebiedsgerichte aanpak met een duidelijke 'trekker'. Vanaf begin 2018 wordt nadrukkelijk gewerkt met trekkerschap door de manifestpartijen in verschillende gebieden. Uitgangspunt hierbij is dat een trekker ook echt actief inzet pleegt om tot realisatie te komen. De vrijblijvendheid voorbij.

Deze aanpak wordt in 2019 voortgezet.

Uitnodigend en kansgericht werken

Het betrekken van nieuwe partijen (denk aan ondernemers en particulieren) vraagt om een uitnodigende en kansgerichte aanpak.

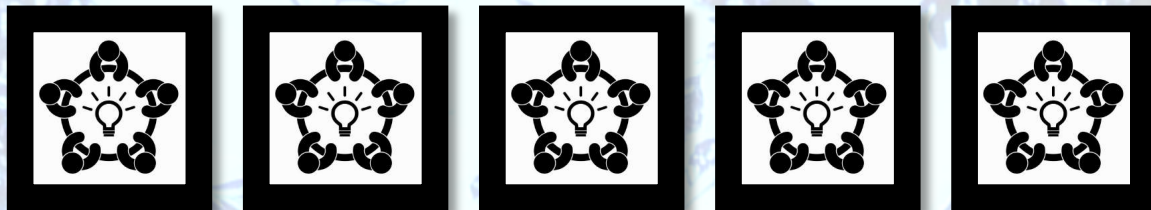
Hoe werkt dat? Dit doen we met behulp van een actieve communicatiestrategie. Digitaal via onze website, nieuwsbrief en sociale media. Maar ook met een mooie inspiratiegids op papier.

Maar uiteraard ook met 'live' contact. Ook hier geldt: niet de focus op wat *niet* kan, maar kijken hoe het *wel* kan. En erop af! Zo zijn we regelmatig aanwezig bij symposia, congressen, bijeenkomsten van mensen/partijen, die mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van nieuwe natuur. Of we bellen potentiële nieuwe initiatiefnemers en maken een afspraak.

Uitnodigend en kansgericht werken vraagt om een open en uitnodigende werkwijze van alle betrokken (natuur)partijen. Het gaat beter, maar dit is helaas nog niet altijd het geval. Het werken met nieuwe partijen/concepten, wordt in de dagelijkse praktijk nog regelmatig (onnodig) ingewikkeld gevonden.

Dit is in 2018 expliciet besproken met de betrokkenen. Afspraak is dat de werkeenheden en het Groen Ontwikkelfonds Brabant, indien we in de dagelijkse praktijk voorbeelden tegenkomen, direct aan de bel trekken bij de verantwoordelijken in de betreffende organisatie.

Werkwijze Groen Ontwikkelfonds Brabant

Onze ambitie: een lerende organisatie en een lerende werkwijze.

Lerende organisatie

Klinkt vanzelfsprekend, niet? Toch goed om even stil te staan bij dit begrip. De eerste vraag die zich aandient is: wat is een lerende organisatie eigenlijk? Kunnen organisaties eigenlijk wel leren? En zo ja, hoe leren organisaties dan? Of kunnen alleen individuen leren? In de managementliteratuur wordt veelvuldig de volgende definitie van het lerend vermogen van organisaties gehanteerd: *“de mate waarin een organisatie in zijn structuur en cultuur erop gericht is om individuen en groepen te leren en daardoor als geheel in staat is om te leren”* (Simons, 1992). Samengevat: een organisatie leert via mensen die voor die organisatie werken. Individueel en via teams. Uit de literatuur blijkt dat de variabelen leerklimaat en organisatiestructuur bepalend zijn voor het lerend vermogen. Momenteel werken we veelal met het inhuren van diensten van de provincie Noord-Brabant. We hebben dus nagenoeg geen ‘eigen’ medewerkers in dienst. Deze werkwijze draagt onvoldoende bij aan een organisatiestructuur en leerklimaat, die optimaal de gewenste lerende organisatie ondersteunen. Dit willen we graag anders organiseren. Hierover zijn we met de provincie Noord-Brabant in gesprek.

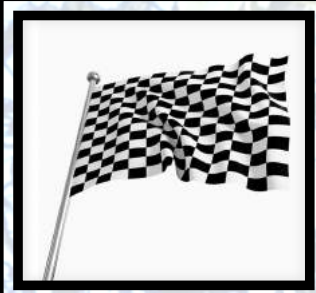
Lerende werkwijze

De PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) geeft het principe weer van continue verbetering en wordt gevormd door de 4 opvolgende onderdelen. Met deze eenvoudige werkwijze willen we blijven werken aan een hogere kwaliteit. Dit door een continue cyclus van het plannen van acties, het uitvoeren van geplande acties, het checken of de resultaten van de acties werkelijk zijn zoals was beoogd, en het bijsturen of bijstellen van de uitvoering of plannen naar aanleiding van de checkresultaten. Op papier niet moeilijk, maar in de dagelijkse praktijk lastig. Zeker omdat er veel partijen betrokken zijn bij het realiseren van het natuurnetwerk. Het streven is dus om als collectief te leren! Dit is een expliciet aandachtspunt voor 2019! Hoe realiseren we een lerend systeem?

Op kleine schaal, binnen onze eigen organisatie, lukt het aardig al zeggen we het zelf. Zo hebben we inmiddels 14 keer het Investeringsreglement aangepast op basis van systematisch toepassen van deze werkwijze. Door steeds te blijven kijken naar wat beter kan/moet. Maar ook door met behulp van pilots nieuwe dingen uit te proberen en daarna als dan niet in te bedden in onze reguliere werkwijze: bijvoorbeeld de combinatie van nieuwe natuur en energie.

Tot slot

GROEN
ONTWIKKEL
FOND
S
BRABANT

Samengevat

Bovenstaande aanpak moet leiden tot het, in 2019, in gang zetten van een totaal van 750 hectare nieuwe natuur in Brabant. Zoals in de inleiding vermeld verwachten we ongeveer de helft te realiseren via een afgegeven subsidiebeschikking in 2019 en de andere helft via grondtransacties.

Tot slot

Voor de voorlopige organisatiebegroting 2019 verwijzen wij naar de subsidieaanvraag van het Groen Ontwikkelfonds Brabant ingediend bij de provincie Noord-Brabant.

Voor de financiële prognoses in het kader van de programmasubsidie verwijzen we naar de jaarlijkse update aangeleverd.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

info@groenontwikkelfondsbrabant.nl

www.groenontwikkelfondsbrabant.nl

Telefoon 06-30956450

Bijlage 1: relevante beleidsontwikkelingen

Bijlage 2: achter de schermen

Bijlage 1

Relevante beleidsontwikkelingen 2018-2019

In 2018-2019 voeren we overleg met de provincie Noord-Brabant over onderstaande onderwerpen. Ten aanzien van deze onderwerpen zijn beleidsontwikkelingen aanstaande dan wel wenselijk.

Meerjarige pacht

Op basis van onze ervaring komen wij tot de conclusie dat een deel van de potentiële nieuwe makers van nieuwe natuur wel de ambitie heeft, maar het hen ontbreekt aan financiering en/of grond om te starten dan/wel door te starten (bijvoorbeeld omschakelen agrarische ondernemers naar natuurinclusieve landbouw). Natuur is immers een kapitaalintensieve bezigheid. Met name het onderdeel grond (natuur groeit immers niet in lucht) is kostbaar. Banken staan nog niet te trappelen om bij te springen, want nieuwe concepten geven nu

eenmaal risico's. Wij denken dit probleem deels op te lossen door deze initiatiefnemers langdurige pacht (al dan niet met eerste recht van koop) aan te bieden. Dit is in afwijking van onze opdracht, want die luidt namelijk verkoop van grond en zelf geen eigenaar blijven. Afspraak met de provincie is dat we eind 2018 een voorstel hiertoe voorleggen.

EVZ

Begin 2019 wordt de uitkomst van de provinciale beleidsevaluatie EVZ verwacht. Deze evaluatie zal ongetwijfeld effecten hebben op de uitvoering in 2019 en verder.

Evaluatie ONNB

De manifestpartijen zijn voornemens om eind 2018/begin 2019 het ONNB, te evalueren. Mogelijk dat het resultaat van deze evaluatie effect heeft op de uitvoering in 2019 en verder.

Kavelruil

Kavelruil is een noodzakelijk instrument om tot natuurrealisatie te komen. Her en der wordt er (mede door inzet van GOB-gronden) een kavelruil opgezet. Maar ondanks de subsidieregeling, die sinds eind 2016 mogelijk is, loopt het geen storm bij het subsidieloket. Een eerste analyse laat verschillende oorzaken zien. Deels hebben deze te maken met onbekendheid van de huidige regeling, deels met de risico's voor de initiatiefnemers (in de huidige regeling) bij het uiteindelijk niet realiseren van een kavelruil, deels met de aanzienlijke eisen die gesteld worden aan het realiseren van nieuwe natuur met de kavelruil, deels met het ontbreken van een gebiedstrekker die het voortouw neemt voor bij kavelruil.

Hoe het ook zij: het realiseren van nieuwe natuur begint veelal met een kavelruil. Daarom is er een stevige impuls nodig om kavelruilen van de grond te krijgen. In 2018 zijn we een pilot kavelruil gestart waarbij we in 2 gebieden via een opdracht aan een externe partij (bekend in het betreffend gebied) vragen om een kavelruil op te zetten. Deze pilot zal begin 2019 geëvalueerd worden.

Natuurinclusieve landbouw

Najaar 2018 wordt het provinciale beleid op het gebied van natuurinclusieve landbouw verwacht. Vanwege de samenhang met het Ondernemend Natuurnetwerk en de grondaankopen ten behoeve van het NNB zal dit ongetwijfeld effecten hebben voor de realisatie van het NNB door het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Bijlage 2

Achter de schermen

Uiteraard gebeurt er achter de schermen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant ook veel. Minder relevant voor de buitenwereld, maar noodzakelijk om onze ambitie waar te kunnen maken. Vandaar hier kort een aantal belangrijke ontwikkelingen.

Personele inzet

Vanwege de toegenomen bevoegdheden (op het gebied van grondaankopen) is de personele inzet in 2018 toegenomen. Dit zal doorwerken in de begroting van 2019 en verder.

Administratie

Om de voortgang van de realisatie van nieuwe natuur te volgen (managementinformatie), de uitgebreide KPI-rapportages te kunnen aanleveren, te voldoende aan alle wettelijke vereisten (onder andere AVG, fiscale regelgeving) is afgelopen jaren veel tijd en energie gestoken in het inrichten van de bedrijfsprocessen en de -administratie. Eind 2018/begin 2019 staat in het teken van een verdere digitalisering van het subsidieproces.

Communicatie

Om onze opdracht (realisatie NNB uiterlijk 2027) te behalen blijft, ook in 2019, een proactieve communicatie van groot belang. Enerzijds om nieuwe initiatiefnemers te bereiken en anderzijds om nieuwe concepten uit te venten. Dat doen via persoonlijke contacten, maar ook via de digitale weg (website, nieuwsbrief en sociale media).

Eén gezamenlijke werkplek

Sinds medio 2017 hebben we, samen met de werkeenheden, een gezamenlijke werkplek. Dat is een absolute noodzaak om tot effectieve samenwerking te komen. Medio 2018 is door de provincie aangekondigd dat m.i.v. 2019 betaald moet worden voor de huisvesting en IC-voorzieningen. Tot op heden was er sprake van 'gratis inwoning'. De begroting van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is hier (nog) niet op berekend.

Afstemmen provincie

Tot slot besteden we relatief veel tijd aan afstemming met de provincie. Dit is een gevolg van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de governance. Ook in 2019 streven we naar een minimale, maar effectieve onderlinge afstemming. Hoe minder uren 'intern' hoe meer tijd we beschikbaar zijn voor de buitenwereld, want daar moet het per slot van rekening gebeuren

